

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 24. De mortificando gustu in potu, maximè vini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

*De mortificando gustu in potu, &
maximè vini.*

NON tantum gustatus in cibo
verum etiam in potu sumendus
moderandus & mortificandus
est. Inordinatio siquidem gustus
in potu voluptatem querere, unde
sequitur in potu excessus: deinde inordinatio
est superuacanea cura & sollicitudo
sitas, ut aqua v. c. quæ potanda est, sit
optima & frigidula, & vinum notæ
timæ. Seruus autem Dei mortificandus
sui studiosus non plus debet bibere
quàm necessitas postulet: & si quando
in sitim incidat, quæ tamen bibendi
necessitatem non inducat, neque adin-
sit cum sitienti potus obest, debet
quoque mortificare se, perferendo si-
tim, tam quæ offerendo in sacrificium
Christo Domino nostro, iungenda est
acerbissimæ siti, quam ipse pro nobis
in cruce sustinuit. Deinde in potu
quærit non debet voluptatem, sed
tantum necessitatem vitæ sustentandæ
et roborandarum corporis vi-
tæ.

TATV

XIV.

potu, &

us in cho

tu sume

rificand

gustus d

e, unde p

einde m

ra & con

nda est, si

notat

ortificand

et bibet

& liquet

tamen h

nducit, ne

st, debet

erendo h

rificand

ngendam

oro nobi

in po

tem, h

uffenau

oris v

nuo

DE MORTIF. VOLVNT. 42

num: Quem finem honestum, vel
 alium, si animo infixum habuerit, de-
 leatiora & pretiosiora vina facile de-
 clinabit. Enimvero res servo Dei pro-
 fessionem crucis Christi deportanda
 facienti, & crucifigenti carnem cum
 suis concupiscentiis indigna est; in po-
 tu quare oblectamentum: imò iu-
 stum & sanctum est optare, si fieri
 possit, sine villo sensu gustus, ad fru-
 endum istas delicias, naturali neces-
 sitati facere satis, ut hoc magis assimi-
 lemur Christo ab omnibus voluptati-
 bus terrenis alienissimo, & sanctis
 hominibus, qui tam longè aberant à stu-
 dio venandæ alicuius voluptatis in-
 & liquet, ut data opera varios modos
 tamen decogitant esculentis poculentis
 adimendi omnem delectatio-
 nem.
 In usu cenæ vini sic mortificandæ
 seruo Dei bibendi cupiditas, ve-
 nienda multa aqua temperatum; hoc
 ut d. Vincentius loquitur, quod
 in vigore amiserit. Eius rei multa sa-
 cramenta spiritus sanctus re-
 quirit in divinis scripturis. Exultatio
 inquit Ecclesiasticus, & cordis
 Exultatio
 &

482 II. PARS TRACTATUS

vinum moderatè potatum, Sanitatem
anima & corpori sobrius potus. Vnde
multum potatum irritationem, &
& ruinas multas facit. Amaritudi-
nima vinum multum potatum
uis verò licitus sit vsus vini ne-
tus, tamen si homo abstinere
set citra sanitatis & vinum ne-
rum iacturam, excellentissimam
tificationem, magniq; meriti, al-
gratissimam exerceret, si in tota
no abstineret, solaque aqua
contentus foret. Vnde S. Cyprianus
Fideles, inquit, abstinere ab ele-
um, potusque vini, non quòd
reant ab istis creaturis, sed quòd
pter deum se illis priuando ex-
se premio afficiendos in caloge-
contemptu vilium ciborum ter-
ralium, celestibus & spiritualibus
rum æternorum lautijs fruere.

ACCIDIT quòd abstinencia
speciatim iuuat ad conseruandam
gendamque castitatem & man-
dinem, atque etiam vè à multis
& corporis periculis liberi &
nes sumus. Ita affirmat sapiens
tu sancto illustratus. Cogitatio,

Catech. 4.

Ecc. 2.

DE MORTIF. VOLVNT. 481

in corde meo abstrahere à vino car-
nem meam, ut animum meum transfer-
rem ad sapientiam, deuitaremq; stulti-
tiam. Vbi sapiētiae nomine intelligit,
notitiam amoris in Deum plenam,
quae numeratur inter principalia spiri-
tus sancti dona, & complectitur in se
virtutes omnes, ac Dei amorem. Per
stultitiam autem intelligit vitia, & pec-
cata maximè carnalia. In quae verba
Robertus Holcot scribit, abstinentiam
a vino, disponere ad sapientiam, quā
Deus infundit.

VALET quoque plurimum hae ab-
stinentia ad domandum appetitum
gustus, rationique subiiciendum, ve-
hemens enim eius est proclinitas ad
hastum palato iucundum & suauē,
singillatim exquisiti vini, itaque si il-
lam quis expugnauerit, sic debilitabit ap-
petitus potentiam, vt faciliè in alijs cu-
piditatibus oppugnandis reportet vi-
ctoriā. Ita docet B., PROSPER Aquina-
ticus, vino vti nullus, inquit, dixerit
vita con-
sepe peccatum. Sed hoc ideo non debe-
mus carni desideranti, prestare ne cum
illi licita concedere caperimus, poscat i-
licita, & obsequentes in minimis in fla-

3

gitia

Lib. 2. de
vita con-
temp. c. 25.

434 II. PARS TRACTATVS

gria purienda compellat. Pro hac de
 strina spiritus sanctus in sacris litteris
 illustra reliquit testimonia & ex
 pla, quibus declarat, quamuis tem
 peratus vsus vini sit licitus, non
 tamen esse, si bono fine & cum con
 tione fiat, ab eo abstinere: hoc
 Deo esse gratius, & ad animam salu
 tem utilius. Vnde mandauit Deus
 in veteri lege sacerdotibus, ut
 tempore cultui diuino in tabernacu
 vacarent, à vino. alioque simili potu
 abstinere, ut aptiores essent ad ad
 erendum & legem diuinam præsti
 dam. Rechabitas quoque per Jeremiam
 laudat spiritus sanctus, quod ob
 præceptum patris sui Ionadab non
 bibere nollent; eoque ex exemplo
 facit ludæos nolentes parere præcep
 to Dei. Laudat & Danielelem ceterosque
 socios, quod vino abstinuerint, quo
 hisque laudioribus contenti aqua facti
 unde factum est, ut & Daniel Deo
 gratior esset, & visonum caelestium
 dono dignus redditus; socij vero
 ius illa si ab igne in quem à Regem
 pio coniecti erant, permiserunt
 mori.

Eccl. 10.
 Num. 6.

1. Sam. 16.

Dem. 1.
 6. 11.

DE MORTIF. VOLUNT.

483

GABRIEL archangelus dū annun-
 tiat S. Ioannis Baptistæ ortum Zacha-
 riæ eius patri, inter signa admiranda
 sanctitatis eius ponit, quod à vino & li-
 ceta sit abstenturus. In quem locum
 EUSEBIUS Emisenus, scribens ait,
 Deum voluisse ea re indicare abstinen-
 tiæ meritum, arduum quæ militiæ spi-
 ritualis iter. S. Timotheus B. Pauli disci-
 pulus quamvis Episcopus, & labori-
 bus gubernationis prædicationis quæ
 diuini verbi admodum districtus, eū
 sanus esset, vinum non bibebat, sed a-
 qua. Qua in virtute, ut in cæteris om-
 nibus, creditur Diui Pauli exem-
 plum secutus. Nec licet infirmus, cō-
 suetudinem illam mutauit, donec à
 Paulo admonitus est, ut modicum
 saltem vini ob frequentes infirmita-
 tes biberet. Qua admonitione non
 obscure indicat laudabilem esse à vino
 abstinentiam, nisi infirmitas cogat a-
 liquid vini sumere loco medicinæ,
 nempe ad recuperandam valetudi-
 nem. Ita affirmat Beatus PROSPER, *Loco cit.*
 nihil, inquiens, contra abstinentiam
 faciunt, qui vinum tantum pro cor-
 poris salute percipiunt: nec hoc offens
 84 volunt

voluntas, sed permittit infirmitas. Quod si defuerit, à vino est abstinendum, ut vini perceptio qua infirmum sustinet, sanum corpus incendat. Sic ille. Quod Prosper dicit de infirmitate, hoc de quavis alia imbecillitate & defectu intelligi potest, quæ modera & vini va emendari possit, ad præstanda officia & ministeria cuiusque status congrua, sed si nulla interueniat necessitas, laudabilior est abstinentia ab omni vino, quam Sanctorum vitæ & Ecclesiæ usus confirmant.

ET ENIM S. MARCVS Evangelistæ discipulus & Doctor fidelium in vberibus andriæ de gentium, quos instruit secundum morem & doctrinam ab apostolis traditam Hierosolymis, inter cætera virtutum exercitia eis com-

Lib. 2. c. 7. mendauit abstinentiam à vino, testatur

EVSEBIO in historia Ecclesiastica. De eadem abstinentia Severus Sulpitius laudat S. Martini Turonensis Episcopi discipulos, & addit, S. Martinum eis

Sulp. in vita eius. se autorem. Et S. AVGVSTINVS in libro de moribus Ecclesiæ, commemorat

Aug. l. 1. c. 30. virtutes sanctorum hominum suo tempore in Ecclesia Dei florentium, ut e-

DE MORTIF. VOLUNT. 487

remitarum, coenobitarum, Episcoporum, sacerdotum & Diaconorum, inter cetera eos laudat, quod à vino se continuerint, sola aqua contenti. S.

HIERONYMVS in ealum ferens Palestinæ monachos, quorum vitam imitabatur, scribit ne agros quidem sibi vinum indulgisse quod intelligendū est, quando huiusmodi erat infirmitas, ut possent æquè officijs consuetis fungī, ac dum essent sani. Certè olim in Ecclesia Catholica, cum in ea viget vitæ sanctitas ac ecclesiastica disciplina, fideles omnes in ieiunijs non solum à carnium, sed etiam vini usu abstinēbant, tum ut carnem magis affligerent, tum ut ieiunium maioris momenti apud Deum foret. Atque hæc consuetudo plus mille annis obonuit in Ecclesia; nam inuenimus eam usque ad S. BERNARDI tempora seruata.

TERTULLIANVS vetustissimus scribit fideles abstinentia vini castigasse carnem suam, ut se in sacrificium Deo offerrent. Idemque facit S. BASILIUS, & alij veteres sancti, dū agunt de suorum temporum ieiunijs.

Quamuis verò hæc consuetudo ob

Y s hominū

H. de virgin. ad Eustoch.

Tertul. in Psychic.

Aug. serm. 64. de temp.

Greg. Nyss. de amand. pauper.

Hieron. ep. ad Nepot.

LIB. II. PARS TRACTATUS

hominum imbecillitatem labentibus
annis antiquata sit, tamen æquat
est, ut serui Dei, qui progressum fac
re in virtute cupiunt, & optimis qui
busque operibus promereri Deum,
eam reuocare conentur in suis seruici
is, aliisque temporibus, quibus Deus
sanitatem & vires id præstandi con
cesserit.

Deinde obseruandum est, quam
hæc abstinentia cū moderatione, quā
sio dicta sit, usurpata generatim loqui
do fructuosa sit & salutaris, tam
particulatim, ut notauit S. Hieronimus,
mvs, commendanda est adolescenti
bus, & sceminis nondum ætate pueri
ctis, quia in illis & vini potandi ab
necessitas, & adest grauium tentati
num periculum, si mero incalescat.
S. MARCVS eremita, adolescentia, in
quit, ante omnia nō est pascenda me
ne duabus flammis cor accendatur, a
tera caloris naturalis, altera caloris vi
ni. S. BASILIVS quoque de hoc pericu
lo commonuit, dicens. Corporibus
quibus per ætatem suppetit robur
calor naturalis, non est porrigendū
cū ne ignis igni adiungatur, sed aqua
frigidiuscula.

Lib. de vo
ræ virginis.

DE MORTIF. VOLVNT 489

fontium, ut frigiditate aquæ calor naturalis mitigetur. Quibus vero per e-
tatem non suppetunt amplius vires
& calor, adiumentū cibi & potus sub-
ministrandū est, ut vires confirmentur. S. Hieronymus sermone institu-
ens ad virgines hac verborū auxilio c-
as alloquitur: Si quid in me potest esse cō-
fili, si experto creditur, hoc primum
moxeo, hoc obtestor, ut sponsa Christi
vinum fugiat pro veneno.

NEQUE mirū videri debet sanctos
Patres lumine diuinæ sapiētiæ illustra-
tos tam crebriō suasse abstinētiā à
vino, cum & Gentiles, quibus exiguus
fuit luminis naturalis igniculus, idem
suaserint. Nā apud Romanos olim, cū
lēperatiæ leges maximē vigērent, cœ-
minis vsus vini erat incognitus: ado-
lescentibus verō interdicebatur vliq; ad
annū ætatis trigesimum. P. & K. & Æ. nē
liberis suis etate iuuenili vinum adi-
mebant. Cū ergo videamus hunc vsū
diuinis S. scripturæ oraculis, Patrū te-
stimonijs, Sanctorū exēplis, Ecclesiæ
consuetudine per antiqua, & ratione
ipla confirmatum, æquum est, ut ad
maioris Dei gloriam, animæq; salu-

*De virgin.
serm. ad
Eusebia.*

*Valer.
max. l. 2.
c. 1.
Alex. ab.
Alex. l. 2.
c. 5.*

Y 6 162

490 II. PARS TRACTATUS

sem fructum aliquem spiritalem et
hac doctrina decerpamus, & si in uol
à vino abstinere nolimus, moderatio
nem saltem magnam in eius usu co
sectemur.

CAPVT XXV.

*De mortificatione sensus ta
ctus.*

SENSUS tactus multos habet ab
sus & inordinationes necessarias
mortificandas, cò quòd toto cor
pore hominis sit diffusus, & apparet
sensitui proximus, ac omnium cor
porearum oblectationum seminarium
nesq; sensus, quorum ministerio ad
pandas suas voluptates utitur, quibus
neno inficit. Vnde B. BASILIUS, Tactus
inquit, omnium sensuum determinatus
est, emittit enim legatos ad sensus, ut
eorum opera suas voluptates persequa
tur, placidè ab blanditur, ut magnum
in hominem exercent tyrannidem, ut
que idèò summa cura coercendus est
& mortificandus, ut purus maneat.

ET quoniam ex ijs, quæ hactenus
de aliorum sensuum mortificatione
dicta

*De vera
virgin.*